

Використання методів цифрової віртуалізації навчальної діяльності підхід, які реалізуються за допомогою засобів ІКТ, допомагає створити стимулююче та захоплююче освітнє середовище, де діти можуть отримувати більше задоволення від навчання та вдосконалювати свої навички.

Отже, сучасний етап науково-технічного прогресу супроводжується зростаючим впливом інформаційно-комунікаційних технологій на різні аспекти життя суспільства, включаючи освіту та розвиток дітей. Глобальні зміни в способах сприйняття і обробки інформації створюють нові можливості для гармонізації емоційного стану молодших школярів та покращення їхнього психологічного комфорту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Атіка, 2009. 684 с.
2. Лещенко М. П., Тимчук Л. І. Розвиток інформаційно-комунікаційних медіакомпетентностей учителів у міжнародному педагогічному просторі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013. Т. 38. Вип. 6. С. 13–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2013_38_6_4 (дата звернення 01.10.2023).
3. Конструктор орнаментів та текстової вишивки. *Ornament name*. 2023. URL: <https://ornament.name/> (дата звернення 01.10.2023).
4. Хімчук Л. І. Дидактична система формування базових компетентностей майбутніх учителів початкової школи : автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.09. Полтава, 2021. 446 с. URL: http://pnpri.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/himchuk_01.03_v-pechat.pdf (дата звернення 01.10.2023).
5. Хімчук Л. І. Використання цифрових технологій при вивченні дисципліни «Методика трудового навчання» майбутніми вчителями початкових класів. *Формальна і неформальна освіта у вимірах педагогіки добра Івана Зязюна: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 5–6 березня, 2018 р. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2018. С. 61–63.*

ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ Штепа К. А.

Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського
katerinashtepa1zh@gmail.com

У час військового протистояння агресорові особливо гостро виникає потреба у формуванні патріотичних почуттів та громадянської свідомості в дитячому, юнацькому та молодіжному

середовищах. Музеї, як заклади де зберігають та демонструють широкому загалу надбання культурної спадщини, безперечно покликані пробуджувати любов до Батьківщини, у тому числі засобами музейної педагогіки.

Мета – дослідити деякі способи та результати впровадження засобів музейної педагогіки у методичних розробках Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського з метою формування патріотизму учнів та студентів, в тому числі внутрішньо переміщених осіб, шляхом долучення їх до духовної спадщини українського народу.

Від початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України основною формою діяльності ПКМ імені Василя Кричевського стала допомога у реабілітації та адаптації внутрішньо переміщених осіб, яку заклад на волонтерських засадах здійснював протягом 2022–2023 рр. Основою цієї суспільно корисної роботи стало як залучення переселенців до музейного простору, так і їхнє креативне захоплення до пізнання культурних особливостей Полтавського регіону й усієї країни.

Уже з осені 2022 р., музей почав подібну роботу з навчальними закладами міста. Таким чином, у зазначений період співробітниками установи було створено та реалізовано ряд заходів, що відрізнялися від класичних форм комунікації закладу з аудиторією, з метою підтримки морального стану й підняття патріотизму дітей та молоді.

Ця діяльність установи цілком відповідає її просвітницькій та виховній функціям. У Законі України про музеї та музейну справу зазначено, що музеї як науково-дослідні та культурно-освітні заклади, «створені для вивчення, збереження, використання та популяризації музейних предметів та музейних колекцій з науковою та освітньою метою, залучення громадян до надбань національної та світової культурної спадщини» [1].

На основі принципів музейної педагогіки авторкою статті були розроблені інтерактивні етнографічні заходи з елементами театралізації «Від верби до пасочки» й «Зелена неділя та Русальний Великдень». Створені за мотивами циклу календарних свят весняно-літнього періоду вони покликані пробудити інтерес підростаючих поколінь до народних звичаїв, історії, побуту та традицій наших предків, зацікавити й надихнути.

Слід зазначити, що головним завданням подібних проєктів не є остаточне завершення виховного процесу в певному

конкретному напрямку, оскільки музейна педагогічна діяльність не формує особистість в повній мірі. Вона покликана стати цеглиною у процесі трансформації свідомості учасників, доповнити ряд інших виховних прийомів, включитися у загальний напрям діяльності вчителів та батьків у сфері розвитку молоді. «Засобами музейної педагогіки потрібно розкрити людині світ духовних цінностей, не обмежувати особистість, а навпаки, дати вибір «будівельних матеріалів» для побудови власного внутрішнього світу» [2, с. 15].

Тож базою для роботи з аудиторією музею мають бути позитивні враження, емоції, відчуття, які пробуджують власне культурні цінності, зосереджені в цих установах. Таким чином можна виділити наступні засоби музейної педагогіки: музейний простір (приміщення музею, навколomuзейна територія, експозиційні площі), експонати фондової збірки закладу, копії, муляжі, музейні наукові джерела (результати досліджень співробітників установи) та наукові видання.

Відповідно для реалізації заходів «Від верби до пасочки» й «Зелена неділя та Русальний Великдень» авторкою було залучено всі можливі засоби, що могли би пробудити та поглибити любов до Батьківщини та її духовних надбань. Так на початку дійства увага аудиторії зосереджується на будівлі, в якій розташований музей – пам'ятці архітектури державного значення, яскравому та символічному комплексу споруд. Далі акценти переносимо на дендрарій у дворі закладу, що репрезентує елементи флори та фауни регіону та країни. Ще одним способом використання засобів музейної педагогіки є демонстрація експонатів з фондів збірок музею – тимчасові та експрес-виставки, оскільки під час військового конфлікту постійно діюча експозиція була розформована та законсервована з метою її збереження. Екземпляри для показу обирали таким чином, аби якнайкраще продемонструвати глядачам красу народної творчості та цікавинки побуту українців минулого, зробити наголос на унікальності тих чи інших явищ української культури та національної символіки.

Звісно, жоден експонат не почне «працювати» на повну міць без емоційно пережитого ціннісного компоненту [2, 18]. Задля забезпечення цього розробку було доповнено елементами інтерактиву. Перш за все за допомогою точних копій та муляжів, які учасники могли тримати в руках та побачити їхню дію. Іншим

акцентом, що робили захід більш живими та пробуджували фантазію учасників, було включення до його змісту інформації з музейних джерел – результатів досліджень науковців установи та етнографічних розвідок: ігри, пісні, танці та обряди Полтавщини, які подавали у контексті подібних розваг різних куточків країни.

Також особливого емоційного забарвлення заходу додавав прийом «перенесення в часі», досягти якого вдалося завдяки копіям українського народного одягу, в які була вдягнена ведуча. У процесі заходу до перевдягання у елементи народного строю могли долучитися всі учасники.

Унаслідок застосування засобів музейної педагогіки та їхнього оживлення під час інтерактивних прийомів, учасники активно включалися у процес заходу, виявляли емоції захвату й співпереживання, суб'єкт-суб'єкту взаємодію. Усе це, своєю чергою, сприяло виникненню цікавості до традицій Батьківщини та любові до культури власного народу.

Отже, одним із способів формування інтересу до духовної спадщини народу, пробудження патріотизму є робота музеїв, їхня співпраця із закладами освіти та застосування засобів музейної педагогіки, таких як експонати фондової збірки, музейний простір, копії, муляжі, наукові джерела та дослідження співробітників цих закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про музеї та музейну справу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-вр#Text>
2. Удовиченко І. В. Музейна педагогіка: теорія і практика : наук.-метод. посіб. Київ : Логос; Національний музей історії України, 2017. 72 с.